

fer, hvor de ellers aldrig havde fundet Indgang. Jeg tillader mig at henstille til den ærede Forslagsstillers Overveelse, om han saa ganske ubetinget er gaaet den rette Vej, for at opretholde Sædeligheden; hjært skulde det være mig, om det ved disse saa Antydninger maatte være lykkedes at aabne ham et nyt Indblik i Sagen, som ganske vist tidligere er undgaaet hans Opmærksomhed.

Et Par Ord har jeg endnu at tilføie i Anledning af det titnævnte Foredrag. Den ærede Rigsdagsmand fandt det passende, i en berigtigende Tone at gjøre opmærksom paa, at Lovens 3—13—4 ikke bestemmer noget Nyt; det var det Selvsamme, jeg kort iforveien udtrykkelig havde sagt, og jeg skulde mene, at, naar man vil give sig Mine af at belære Andre, er det ikke heldigt, at man gjør det ved at gjentage hvad Modstanderen selv Dieblisset forud havde anført. Den ærede Rigsdagsmand dvælede længere ved atter at omtale Indfæstningerne, og troede ret at have rammet, hvad jeg havde yttret om denne Gjenstand. Jeg skal ogsaa tillade mig endnu et Dieblik at opholde mig herved, fordi det er en Gjenstand, som for Følgernes Skyld, og muligens i andre beslagtede Sager, kunde være af ikke ringe Betydning. Jeg havde yttret, at det neppe var nogen rigtig Opfattelse, at betragte Indfæstninger som blotte Haand- eller Fæstepenge. Den ærede Rigsdagsmand sagde, at dette var galt, og han gjorde opmærksom paa, at det i alt Fald maatte antages, at Indfæstningerne efter Christian den Femtes Lov kun vare Smaasummer, der erlagdes som Haandpenge til Bekræftelse paa Fæstecontractens Indgaaelse, og dette skulde bevise, at de senere højere Indfæstninger retteligen skulde kunne betegnes som Misbrug. Jeg havde imidlertid udtrykkelig sagt, at allerede paa Lovens Tid udgjorde Indfæstningerne ofte forholdsviis temmelig betydelige Summer, og skal herved blot tilføie, at efter et bekjendt Skrift af Ant Bernsen, som skrev i Midten af det syttende Aarhundrede, noget førend Christian den Femtes Lov udkom, vare Indfæstningerne paa hans Tid skundom, navnlig i visse Egne, 100 Rbd. eller Mere; et Aarhundrede senere vare de sædvanligviis betydeligt

højere, ofte indtil 200 Rbd. eller derover (Hør!), hvilket, naar man erindrer den forffjellige Myntfod og den overordentlig store Forffjellighed i Pengenes Værdi, endda ikke saa overmaade meget fjernede sig fra hvad der nu er det Sædvanlige (Hør!). Saa ganske ubetydelige Summer, der hengavs som blotte Haandpenge, til Tegn paa Contractens Afslutning, vare disse 100 eller 200 Rbd. i de gamle Penge dog nok ikke. Forsaavidt jeg havde henvist til Lovens 5—3—24, havde den ærede Rigsdagsmand ogsaa sine Bemærkninger at gjøre, idet han paaberaabte sig, at Høvet var det Væsentligste ved Herligheden (Tscherning: Nei!), og Indfæstningen i Forhold dertil kun en Smaating. Men jeg havde ikke sagt, at Retten til at oppebære Indfæstningen udelukkende var det, hvori Herlighedsretten bestod, end ikke, at den udgjorde den væsentligste Deel af Herligheden; hvorimod jeg kun sagde, at denne for en væsentlig Deel bestod heri; og forsaavidt der er anført, at Indfæstningen paa Lovens Tid kun var en Smaating, beder jeg atter erindret, hvad jeg for et Dieblik siden derom fremhævede.

Den ærede Rigsdagsmand tillod sig ogsaa at yttre, idet han derved troede at udfaste en Characteristisk af mit Forhold her i Salen, at jeg bestræbte mig for at understøtte Systemet med de opskruede Indfæstninger (Hør!); dette var hans egne Ord. Der gives Vittringer af den Natur, at de kun for tjene at mødes med Taushed. Jeg skal indskrænke mig til at betegne denne Vittring som en aldeles uberettiget Insinuation, hvilken jeg herved viser tilbage. Men jeg vedkjender mig den Grundsætning, at holde paa det Retfærdige (Hør! Hør!), og Forffjellen mellem den ærede Rigsdagsmand og mig ligger maaffee væsentligen heri, og i vor Opfattelse af og den Vægt, vi lægge paa Eiendomsretten. Dog — Eiendomsretten kræntes jo ikke ved Forslaget, paastaer den ærede Rigsdagsmand; jo tilvisse kræntes den, navnlig saa vist Forslaget gjør Brud paa de allerede indgaaede Fæstecontracter, og derved ogsaa et tilsvarende Brud paa Eiendomsretten. Men det er ikke nok, naar man vil ansees som Den, der har Afgøelse for vel-